

SATRANÇ SPORUNUN ÇOCUK GELİŞİMİNDEKİ ÖNEMİ

Satranç, düşünce sporu olduğu için daha önceki yıllarda sadece büyüklerin oynayabileceği bir spor diye düşünülmekteydi. Son yıllarda bilim adamların yaptığı çalışmalar sonucunda satranç sporunun küçük yaşlardan itibaren herkes tarafından oynanabileceği ve hatta küçük yaştaki çocukların bilişsel gelişiminde olumlu katkılarda bulunduğu tespit edilmiştir.

Milli eğitim bakanlığının satranç sporunu ilkokullarda seçmeli ders olarak teşvik etmesi sayesinde bir çok minik çocuk temel eğitimle birlikte satranç öğrenmeye başladılar. Özellikle özel okullarda ilk okul 1. Sınıftan, hatta bir çoğunda ana okulundan itibaren normal ders gibi çocuklara sunulmaktadır. Her şeyde olduğu gibi bu sporda da önce başlayan daha çok yol almaktadır. Bu nedele hiç çekinmeden 4-5 yaşından sonra çocuklarınızı satranç sporuna yönlendirebilirsiniz.

Her anne ve baba çocuğunun bedensel, zihinsel ve duygusal olarak gelişimini ister.

Bir çok anne, baba çocuğunun sportif bir aktiviteye veya sosyal bir etkinliğe gönderir. Neden ? Amaç çocuğun gelişimi sağlarken çocuğun çevresi ile daha iyi iletişim kurması ve sosyal yönünü daha fazla geliştirmesidir.

Satranç sporunun, diğer sporlardan daha farklı ve özel bir yeri vardır. Satranç, yaşamda var olan ve hep var olacak mücadelenin tahta üzerinde uygulanmasıdır. Benjamin Franklin “Satranç bir tür yaşam, yaşam bir tür satrançtır.” diyerek bu benzerliği dile getirmiş. Sayın veliler, yaşamda da satranç oyununda da esas olan mücadeledir. Satranç bir stratejik mücadele yönetimidir.

Satranç, çocuğun dikkat ve konsantrasyonunu üst düzeyde tutar.

Çocuklarımızın bir konu üzerinde konsantre olamamaları en fazla şikayet ettiğimiz sorunlardan biridir. Çocuk gerçekten sevdiği, istediği şeylere karşı konsantre olur. Satranç, bir oyun havası içinde çocuğu zorlanmadan, kendi arzusuyla düşüncesini bir konu üzerinde yoğunlaşmasını sağlar. Satranç sayesinde konsantre olmayı öğrenen çocuk, burada kazandığı bu özelliği diğer alanlara da taşır. Okul derslerinde ve sınavlarda daha başarılı olur.

Çocuklar ne kadar zeki olurlarsa olsunlar olayları dikkatle izleyemezlerse doğru tepkileri vermezler. Satranç'ta çocuklara dikkatle gözlemlene ve konsantre olmayı öğretir. Satranç oynayan çocuklarda dikkat dağılması sorununun önemli ölçüde azaldığı ve hatta yok olduğu zamanla görülecektir. Satranç oyununda değişik varyantlar sonucunda oluşacak pek çok konum önce zihinde canlanır. Tahtada olmayan ama zihinde belirlenen bu konumlardan hangisinin daha iyi olacağına karar verdikten sonra bunu tahta üzerinde gerçekleştirmeye yönelik hamleler yapılır.

Satranç, çocuğun kendine olan öz güvenini arttırır.

Satranç oyununda çocuklar sonuca ulaşmak için oyun içinde belirli planlar yapmak zorunda kalırlar. Satranç, çocuklara oyunda olduğu gibi yaşamda da kısa ve uzun vadeli hedeflerin olması gerektiğini, amacı olmayan oyunda, yaşamın da bir şey ifade etmeyeceğini anlatır. Hedefe ulaşmak için bir plan yapılması, bu plan doğrultusunda eldeki olanakların en akıllıca, en ekonomik kullanımını öğretir.

Çocukların gerçekleştirmek istediklerini önceden zihinlerinde yaşatmaları onlarda yaratıcı düşüncenin filizlenmesine zemin hazırlandığı gibi, düşündüklerinin gerçekleştiğini görmekte kendilerine olan güveni artırır.

Ayrıca satranç sayesinde çocuklar bir hareketi yapmadan önce düşünmeyi öğrenirler. Biz kendilerine şimdi yapacağına gelecek tepkileri ve bu tepkilere karşı ne cevap vereceklerini sormalarını ve düşünmelerini sağlarız. Zaman içinde satranç sabırlı ve düşünceli olmayı öğretir.

Satranç, çocuğunuzun hafıza gelişimini sağlar.

Hafızayı artıran temel unsur belleği zorlamaktır. Satranç hafızayı sürekli zinde tutarak, unutma problemini önemli ölçüde azaltır. Satranç belirli bir zaman dilimi içinde oynanması gereken bir düşünce sporudur. Dolayısıyla sadece hızlı oynamak yada sadece doğru oynamak yeterli değildir. Esas olan her ikisini de birlikte yapmaktır.

Satranç, çocuklara bir seri olayı olmadan önce gözlerinde canlandırmayı öğretir. Öncelikle gözlerinde canlandırma yeteneklerini geliştirmek için taşlara dokunmadan sadece bir hamleyle başlayıp daha sonra birçok hamleyi beyinlerinde yapmaları istenir. Bu birçok alıştırma ile sağlanır.

Çocuklar akıllarına gelen ilk şeyi yapmamayı öğrenirler. Alternatifler düşünmeyi değişik durumlarda alternatiflerin artı ve eksilerini değerlendirmeyi öğrenirler.

Satranç oyunlarının analizi sayesinde çocuklar ardışık bir çok olayı değerlendirmeyi öğrenir. Olacaklar bana yardım mı eder yoksa zarar mı verir? Mantıklı düşünerek karar vermek her zaman ani tepkilerden daha iyidir.

Çocuklar periyodik olarak detayları bırakıp daha büyük resmi düşünmeyi öğrenirler. Aynı zamanda model oluşturmayı ve bu modeli farklı ama ilişkili durumlarda kullanmayı öğrenir.

Satranç, çocuğunuzun yaşam kültürüne zenginlik katar.

Satranç sporunu yapmak düşünüldüğü kadar zor değildir. Diğer sporlara karşın özel antrenman alanına ihtiyaç duymaz. Sporcu istediği zaman ve yerde sahip olduğu bir satranç tahtasıyla çalışma yapabilir. Zaman ve mekan kavramı yoktur. Düşünün hangi spor dalında bu imkan mevcuttur.

Satranç sporunu yapan çocuklar öğrendiklerini düzenlenen satranç turnuvalarında uygulayabilirler. Turnuva özelliğine, yerine göre onlarca çocuk bir arada mücadele ederken, kişisel dostluklarında temeli atılmış olur. Normalde bir araya gelme ihtimali olmayan değişik çevre ve kültürden kişiler bir arada satranç tahtasında buluşmaktadır.

Satranç bilgisinin ötesinde, satranç kültürü yaşama zenginlik kattığı gibi, sorunları çözme becerisini de artırır. Satrancın çocuklarda, motivasyonu yükselttiği, davranışları düzelttiği, kendine güveni ve katılımcılığı artırdığı yönünde çok fazla örnek vardır. Satranç pozitif sosyal açılım yaratmaktadır. Satranç kolaylıkla öğrenilen ve her yaş için eğlenceli mükemmel ve bireysel olarak yapılan bir spordur.

**Anne ve Babalar,
çocuklarımızın gelişimi için son derece yararlı bir spor aktivitesi olan SATRANÇ
sporuna yönelmelerine gönül rahatlığı ile destek olabilirsiniz.**

TURGAY M. ÜLKER

Akıl ve Zeka Oyunları Eğitmeni
Satranç Antrenörü, Spor Koçu